

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — — 2 „ — „
Na štvrt roka — — — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

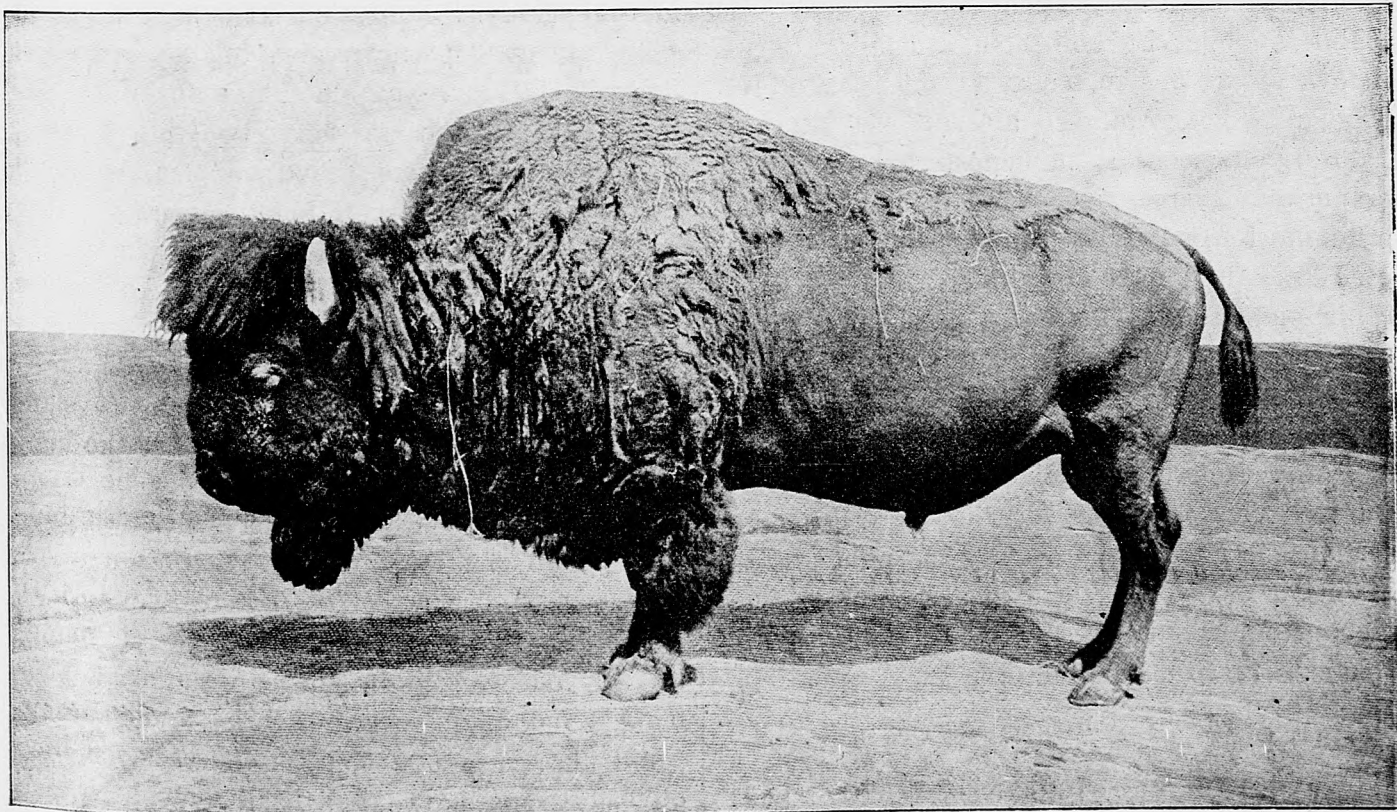
Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Za blaho ľudu.

Kresťanská ľudová strana s úplným uspokojením pohliada na svoje parlamentárne účinkovanie. Svojemu programu do poslednej litierky verne vynaložila táto politická strana všetko ku tomu cieľu, aby pospolitému ľudu v jeho preťažkom stave zákonnou cestou spomožené bolo. O neunavenej pracovitosti kresťanskej ľudovej strany svedčia najjasnejšie zákony, ktoré z väčšej čiastky už do života uvedené sú a ktoré prítomne nachodia sa pod sankciou jeho veličenstva kráľa, pri jejichž pojednávaniach vyslancovia tejto politickej strany najčutejšiu účasť

brali, celým kapitálom svojich vloh a vedomostí bojujúc za blaho ľudu. Vyslancov kresťanskej ľudovej strany nenie treba napomínať, aby účasť brali v snemových zasadnutiach, aby sa ohlásili, keď sa jednálo o dobro ľudu, oni od prvého do posledného dňa možnosti vždy sú prítomní v zasadnutiach, rečia ku každej zákonnej predlohe a interpellujú ministrov bez všetkých ohľadov pri každej zavdanej príležitosti.

Následkom neohrozene odhodlaného vystupovania vyslancov jej, stojí kresťanská ľudová strana vo vážnosti pred smerodajnými kruhmi politickými. Každý počestného zmýšľania človek, bárs by aj nesúhlasil s jej zasadami, prinútený

Americký byvol.

je uznať, že kresťanská ľudová strana robí vždy politiku statočnú, v každom ohľade spravodlivú a s napnutím všetkých síl svojich pracuje bezzistne za blaho pospolitého ľudu, K dokázaniu v každom ohľade úspešného účinkovania parlamentárneho kresťanskej ľudovej strany neni zápotreby odvolávať sa na zvláštne dôvody. Jej skutky o tom mluvia. Na dejišti socialnom kresťanská ľudová strana bojovala za

zákon zabezpečenia robotníctva v čas nehody a staroby.

Tisíce a tisíce robotníkov a robotníckych rodín vystavené boli doposiaľ v Uhorsku najneistejšej budúcnosti. Pri strojoch v dielňach stávajú sa jednoducho nehody rozličného druhu. Keď ale robotník v ťažkých prácach natrápil sa cez celý život, na staré dni nemal žiadneho zápatrenia a často s početnou rodinou vystavený bol najväčšej núdzi a biede. Liberáli sa o robotníctvo zhola nič nestarali, podporovali všemožne veľký kapitál, ktorý robotníctvo vyžieral. Ťažkému osudu robotníckej triedy odpomožené je zákonom o zabezpečení robotníctva v čas nehody a staroby. Kresťanská ľudová strana podporovala tento zákon, lebo jej na tom záleží, aby každá trieda obyvateľstva našej vlasti našla nielen poriadnu výživu v svojej domovine, lež aj budúcnosť pomerne zabezpečenú mala. Za blaho robotníckeho ľudu učinila teda kresťanská ľudová strana všetko, čo v jej moci stálo. Národníarsky vodcovia, ako ablegáti, keď sa jednalo o zabezpečení budúcnosti robotníctva v krajinskom sneme, alebo sa skveli svojou neprítomnosťou, alebo keď nemlčali ako ryby vo vode, pretriasali predmety, ktoré s otázkou zabezpečenia budúcnosti robotníctva v žiadnej súvyslosti nestály. Kresťanské robotníctvo i z tohoto sa môže presvedčiť, že medzi vodcami národníarskymi darmo hľadá priateľov. Tým len o to ide, aby robotníctvo jejich noviny kupovalo. Od tých čias aj čo sa sdrúžili so socialdemokratmi, národníarskych vodcov za priateľov robotníctva považovať nemožno. Za blaho ľudu pracuje neunavene kresťanská ľudová strana a dokázala to tým, keď bojovala za

zákony poľnohospodárske.

Uhorsko je štát agrárny. Obyvateľstvo našej

vlasti žije takmer výlučne z poľného hospodárstva. Celá krajina odkázaná je preto na poľné hospodárstvo. Predsa ale o hospodárovi, zvlášte malých gazdov a o poľnohospodárske robotníctvo nikto sa u nás nestaral. Liberáli vystrájali všeliaké politické kumšty, malí hospodári, poľnohospodárske robotníctvo boli im Hekuba. V záujme poľnohospodárskeho robotníctva bojovala kresťanská ľudová strana za uvedenie do života zákona o budovách poľnohospodárskych robotníkov. Z národníarskych vodcov, ako ablegátov, ani jednomu nenapadlo slova prehovoriť na sneme v záujme poľnohospodárskych robotníkov. Vzдор tomu ale jednoducho vypisujú o sebe ak veľkí a bezzistní ľudomilovia sú oni. Dokážte to len jedným skutkom!

Kresťanská ľudová strana vie aj to dokázať, ako sa zaujala za malých hospodárov nadovšetko horných strán krajiny. Georg Szmrecsányi vyslanec kresťanskej ľudovej strany žiadal s úplným dôrazom, aby hospodárska pomocná akcia rozprestrená bola aj na trenčiansku, oravskú, turčiansku, liptovskú stolicu slovom na celé Horniaky. Ani jednomu z národníarskych vodcov to nenapadlo, aby sa ako ablegát zaujal za slovenský ľud Horniakov. Im o to neide, aby tento ľud mal čo jesť a mal sa čím odievať. O to nech sa zaujímajú vyslancovia kresťanskej ľudovej strany. Pritom ale ako o sebe píšu, keď svoje noviny odporúčajú, len oni sú opravdoví ľudomilovia ľudu. Nuž akí ľudomilovia sú národníarski vodcovia, to dokázali aj pri pojednávaní zákona o vývine chovu dobytká. Krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany, Béla Csitáry, Edmund Beniczky zastávali záujmy hospodárske slovenského ľudu Horniakov už v predbežnej porade strany v prítomnosti ministra orby. Na sneme celá kresťanská ľudová strana bola za tento zákon. O národníarskych vyslancoch nebolo zas ani chýru, ani slychu, ako keby ich ani na svete nebolo. Toto nech sebe dobre rozváži náš pospolitý ľud a nech sám nestranné posúdi, kto zaň robí s celou oddanosťou a celkom bezzistne, kto mu je opravdovým priateľom, či kresťanská ľudová strana a či národníarski vodcovia, čo sa mu jednoducho za priateľov a ľudomilov vydávajú, pri tom ale zaň ani slámky križom nepreložia. Záujmy všetkých tried obyvateľstva zastáva kresťanská ľudová strana,

dokázala to aj tým, keď bojovala za to, aby na kresťanskom základe prevedené boli

školské zákony.

V prvom školskom zákone jednalo sa o sriadení plátov učiteľov štátnych a neštátnych. Potrebnosť sriadenia plátov učiteľstva nahliadol každý rozumný človek. Kresťanská ľudová strana s celým dôrazom zastávala záujmy katolíckeho učiteľstva. Verne svojmu programu, pri zabezpečení polepšenia učiteľských plátov, zasadila celú svoju auktoritu za to, aby katolícky charakter konfesionálnych katolíckych škôl po všetky časy zákonom bol zabezpečený. Za katolícke učiteľstvo a za katolícke školy vystupovali a bojovali odhodlane všetci vyslancovia kresťanskej ľudovej strany. Národnáriksi vodcovia? Neprijali ani tento zákon. Mysleli si, čo ich do učiteľov! Čo ich do katolíckych škôl! Veď ale medzi jejích voličmi je veľa katolíkov! Najdú sa snáď aj daktorí z učiteľov. Čo tí na to povedia? Lež ešte viacej ukázali národnáriksi vodcovia svoje zuby, keď sa jednalo o školskom zákone bezplatného vynaučovania. Vyslanec kresťanskej ľudovej strany, pápežsky praelát Ján Molnár zo stanoviska katolíckej cirkve vyslovil sa proti tomuto zákonu. Vyslancovia Ján Buzáth, biskup Ján Csernoch, Mikuláš Zboray, Franc Csizmazia, Alexander Simonyi-Semadam, Aloxander Giesswein, Štefan Tálós žiadali od ministra kultu už v porade strany, aby patričná predloha zodpovedne zásadám katolíckej cirkve opravená bola a len po dôležitých opravách prijali predlohu, lebo bezplatné vyučovanie v ľudových školách držali v záujme pospolitého ľudu. Národnáriksi vodcovia, ktorí zásady katolíckej cirkve len vtedy spomínajú, keď ich napádajú, nie pre tieto, lež z iných príčin neprijali ani túto predlohu. Tým dokázali, že im je to všetko jedno, či jejích voličia za vyučovanie dietok platíť musia, alebo nie. Takto sa starajú národnáriksi vodcovia, ako ablegáti, za slovenský ľud!

Neprijali posiaľ ešte ani jedon zo zákonov, čo na krajinskom sneme vynesené boli. V jejích novinách predstavujú sa jednostajne, ako ľudomilovia. Blaho ľudu majú ustavične na jazyku. Lež v pravde len kresťanská ľudová strana pracuje bezžistne za blaho slovenského ľudu.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Na planú hrušku osy nikdy neidú. Dobré, šlachetné a obecenstvu užitočné záležitosti a ustanovizne majú najviacej nepriateľov. Takáto dobrá, šlachetná a celému obyvateľstvu katolíckemu Uhorska osožná a preto nanajvyš potrebná ustanovizeň je Jednota Katolíckeho Ľudu. Preto sa osy a všeliaka podlá chrobač len tak rojia proti nej. Čo všetko navymýšľajú židia, čo freimaureri a hřstka národnárikských vodcov na túto Jednotu! Všetko to stáva sa len z tej príčiny, aby sa katolíci v jednom tábore spojil a proti ním namierené nápady odraziť nemohli. Židi, freimaureri, socialdemokrati a národnáriksi vodcovia by aj na ďalej katolícky ľud tak chceli terorizovať, zavádzať, utláčať a vyžierať, ako posiaľ. Preto im fažko leží v žalúdku Jednota Katolíckeho Ľudu. Svätému náboženstvu svojmu verní katolíci nebudú si všímať, ani si nevšímajú bezzákladných luhanín a podlého brízgania nepriateľov katolíckeho náboženstva a vôbec kresťanstva a kde katolícku Jednotu posiaľ neutvorili, tam ju bezodkladne utvoria, ako to v predošlom týždni učinily nasledujúce obce:

Prassic (stolica Nyitra). Velké ľudové shromaždenie zahájil horlivý miestny farár Franc Markovics krásnou rečou, v ktorej veriacich svojich povzbudzoval ku svornosti a spoludržaniu v obrane našej katolíckej viery. Rečnil potom o katolíckej Jednote Augustin Gramantik, duchovný nemocnice veľkotopolčianskej a svojou zápalistou prednáškou tak hlboký dojem učinil na prítomných, že hneď z Prassic 80, z obce Nemecke 22, z Tvrdomestie 26 a z Kopanic 4. sa dali zapísať za členov. Za miestneho správca vyvolený je jednohlasne všestranne obľúbený farár, Franc Markovics. Vodcovia skupenín ustanovení sú pre každú obec v potrebnom počte.

Gesztete (stolica Gömör). Farár Koloman Farkas utvoril Jednotu so 60. členami.

Szepesbéla (stolica Szepes). Pod predsedníctvom katecheta-Andora Varsányiho utvorili Jednotu s 200 členami. Na utvorení shromaždení prítomná bola vo veľkom počte aj miestna intelligencia. Za miestneho správca vyvolený je dekan-farár Alexander Begola, za jeho námestníka katecheta Andor Varsányi.

Nagyreszverés (stolica Gömör). Farár Štefan Bednárík, miestny správca už prvej utvorenej Jednoty vydržoval s členami shromaždenie 29. júna, v ktorom sa 40 nových členov do Jednoty dalo zapísať.

Jác (stolica Nyitra). Horlivý duchovný nemocnice veľkotopolčianskej Augustin Gramantik, vydržoval 12.

júla veľké shromaždenie, v ktorom sa 154 členov dalo zapísať do Jednoty. Za miestneho správcu vyvolený je kaplán Vavrínek Lipa.

Ruttka (stolica Turóc). Utvorujúce shromaždenie 12. júla. Do utvorenej Jednoty vstúpilo 90 členov. Za miestneho správcu vyvolený je dekan-farár Ján Komora, za jeho námestníka Karol Zsilinszky.

Szomolnok (stolica Szepes). Veľké shromaždenie zahájil 12. júla farár Alexander Tribalesik. Bohoslovec Emil Turek držal zápalistú prednášku o Jednote. Kaplán Peter Traum rečnil o socialdemokracii. Do Jednoty dalo sa poslať 224 členov zapísať.

Nyitrabajna (stolica Nyitra). Veľké utvorujúce shromaždenie 12. júla o ktoré veľkých zásluh si zado-vážili farár Jozef Boll a kaplán Rupert Hutter. Rečnili Augustin Paszminka a Ján Bartos pri všestrannej pozornosti s veľkým úspechom. Do Jednoty vstúpili početní členovia.

Behom minulého týždňa utvorily Jednotu ešte nasledujúce obce: **Csikszenttamás** (stolica Csik), **Bács-tóváros** (stolica Bács), **Püspökszenterzsébel** (stolica Baranya), **Görcsöny** (stolica Baranya), **Szigetvár** (stolica Somogy), **Letenye** (stolica Zala), **Szálka** (stolica Tolna), **Herczegszabolcs** (stolica Baranya), **Kisjakabfalva** (stolica Baranya), **Mikal a Nagyhajmás** (stolica Baranya), **Bakóca** (stolica Baranya), **Kisvaszar** (stolica Baranya), **Mucsi** (stolica Tolna), **Koppányszántó** (stolica Somogy), **Döbrököz** (stolica Tolna), **Magyarhertelend** (stolica Baranya), **Hőgyész a Duzs** (stolica Tolna), **Bellye** (stolica Baranya), **Lippó** (stolica Baranya), **Magyarszék** (stolica Baranya), **Cikó** (stolica Tolna), **Kéménd** (stolica Baranya), **Szászvár** (stolica Baranya), **Kura** (stolica Tolna), **Bonyhád** (stolica Tolna), **Sikátor** (stolica Veszprém), **Pellérd** (stolica Baranya), **Németkér** (stolica Tolna), **Nagyvejke** (stolica Tolna), **Mágocs** (stolica Baranya), **Szelény** (stolica Baranya), **Pécsvárad** (stolica Baranya), **Kisdorog** (stolica Tolna), **Helesfa** (stolica Baranya), **Baranyaszentiván** (stolica Baranya), **Püspökmárok** (stolica Baranya), **Pécsaranyos** (stolica Baranya), **Apar** (stolica Tolna), **Kővágószőlős** (stolica Baranya), **Sióagárd** (stolica Tolna), **Gyula** (stolica Tolna), **Városszalónak** (stolica Vas), **Hegyhátmaróc** (stolica Baranya), **Mecsekjánosi** (stolica Baranya), **Kocsola** (stolica Tolna), **Tornyos** (stolica Bács).

V takých obciach utvorená bola Jednota Katolíckeho Ludu len v predošlom týždni. Čo nasleduje z toho? Tá neodškriepiteľná pravda, že Uhorsko musí stať sa znovu kresťanské a katolícke. Táto pravda oduševňuje teraz každého veriaceho katolíka. Kto nechce byť otrokom ino-vercov, liberálnych a socialdemokratických nezabohov, ten musí vstúpiť do Jednoty Katolíckeho Ludu. Tohoto nevyhnutelnú potrebu musí nahliadnúť každý človek katolíckeho presvedčenia a seba-povedomia. Preto po všetkých

stranách Uhorska roznáša sa teraz hlas: «Nech žije Jednota Katolíckeho Ludu!»

Bankárske hyeny.

Hyena je najohavnejší dravec. Hyene sa rovnajú tí vyžierači, židovskí bankári, ktorých hnusné kšefty nedávno odhalené boly. Zdá sa ozaj, ako by hlavné mesto našej vlasti malo sa stať strediskom všetkých ohavností, pre ktoré s opovržením musí na nás hľadať celý vzdelaný svet. Len nedávno odhalili tu hnusné kupectvo s ľudským mäsom, ktoré prevádzali židia, keď dievky z Uhorska lífrovali na Balkán, do Turecka, do Južnej Ameriky a do Azie, teda tak rečeno do všetkých končín zeme. Táto hnusná rana, ktorú nám pred všetkými národami sveta zavdalo židovstvo, ešte ani zahojená neni, kupcov s ľudským telom ešte naporad lapajú v hlavnom meste a po celej krajine, a židovstvo znovu zavdalo príčinu cudzozemsku, aby Uhorsko opovrhovalo a považovalo za krajinu, v ktorej švindle a klamstvá sú na dennom poriadku. Skrže toto ale krajina prichádza nielen o celú vážnosť v spoločenskom a politickom ohľade, lež aj o celý kredit. Postrádanie kreditu je dľa zkušenosti veľká škoda pre celé obecnstvo a aj pre jednotlivcov, zvlášte obchodníkov. Toto oškodenie nám teda zas len židovstvo zapríčinilo. O tomto najnovšom škandále židovstva s oprávnene hlbokým pohoršením píše noviny celej Európy. Medzi mnohými inými spomeneme iba noviny «Frankfurter Zeitung», ktoré sa nasledovne o nás zmieňajú: «Uhorsko je horšie, ako Balkán, nemá žiadnej kultury, žiadnej judikatury, sdužila sa tam banda spoločných záujmov, aby vyrabovala nemeckých kupcov». V tomto tóne píše teraz o Uhorsku v cudzozemsku. I prečo? Ponevác jednotliví židáci škandále nad škandále ztvárajú u nás.

Najnovší škandál židovský, čo teraz vyšlo na svetlo je, že viacerí židi založili banky v hlavnom meste, ktorých cieľom bolo povzbudzovať obecnstvo v krajine a po cudzozemsku ku hraniam na burze. Títo šumní bankári, alebo lepšie povedané tie bankárske hyeny volajú sa nasledovne: Felix Lórant (Weil), E. Weisz a syn, Adolf Weisz a comp., Leopold Neumann, Max Neumann. Títo dobrí vtáci sa spojili, založili si

banky, akých je v Budapešti toľko, ako krčiem na pálené a v týchto bankách drali a vyžierali potom obecnosť domorodnú a cudzozemskú až do poslednej kože. Založili si aj bankárske noviny, v ktorých vychvalovali svetu svoje ohavné kšefty. Jejich cieľom bolo kresťanské obecnosť do poslednej kože vyzliecť, aby sami chytro, bez práce a unovania sbohatnúť mohli. Len si treba pohliadnúť tie vyšuvdané mená, či sa čo len jeden kresťan nachodí medzi tými bankárskymi hyenami, — Nie, všetko sú samí židia.

Jejich ohavné kšefty tak prevádzali tieto bankárske hyeny, že si zaopatřili na státisíce adresy úradníkov, officierov, aristokratov a vôbec takých ľudí, čo o kšeftoch na burze ani pochop nemali. Pod týmito adresami rozposielali potom svoje odborné bankárske noviny do Nemecka a aj u nás po krajine a vychvalovali nadmieru svoje kšefty. Mali aj kopu židovských agentov, vigécov; tí zas cestovali po Nemecku a po krajine a zvädzali nezkúsených ľudí, aby dľa jejich rady hrali na burze. Kto sa dal agentovi naviesť, musel popredku složiť istú summu peňazí, ako depó. To hovorili vôbec a písali ľuďom tie bankárske hyeny, že budapeštianska burza je skutočne zlatá jama, a že tam každý musí silu peňazí vyhrať, kto na nej hrá. Ľudia sa aj dali naviesť. Veľa ľudí sadlo židom na lep z Nemecka a veľa z Uhorska. Nevyhral ale žiadon ani dreveného groša. Židi totiž vždy to povedali svojim ohlušeným klientom, že tie cenné papiere, na ktoré hrali, nenadále klesly v cene, a že treba ku novej hre doplácať. Hlúpi ľudia aj doplácali, až konečne o všetko prišli. Mnohých ožobráčili tieto bankárske hyeny v Nemecku a po celej Európe.

Hrozný švindľ bandy prezradil jeden agent, ktorého zo služby prepustili.

Ako tieto bankárske hyeny ľudí zdierali, to z toho vidno, že kapitán a hlava tejto zbojníckej bandy, Felix Lórant (Weil) v krátkom čase nazbýjal si tri milióny korún. Ako ale švindľ prezradený bol, táto ozdoba národu židovského, táto obdivovaná finančná kapacita od strachu pred súdom v sobotu, 11. júla večer zatvoril sa do izby a zadušil sa plynom. Jeho kompanisti behajú po slobode. Vede sa vraj proti nim vyšetrovanie.

Veď ale o týchto hrozitánskych švindľoch známosť mala aj «burza» s celou jej radou, prečo tá nevystúpila proti tým bankárskym hyenam? Nuž vrana, vrane oči nevykole. Z tohoto zas len to vidíme, že nadovšetko potrebné je premeniť celý trestný zákon, ktorý spáchali liberáli tým cieľom, aby sbohatlo a ku moci prišlo židovstvo. Lež aj o tom svedčí tento najnovší židovský škandál, že nevyhnutelne potrebné je náležite zreformovať celú ustanovizeň burzy. Bude to len k dobrému kresťanstvu.

POLITICKÉ CHÝRY.

Niport sa hlási.

«Slovenský Týždenník» píše, že sa niport hlási, Kde u koho sa hlási, to zabudol napísať. Lež aby o druhom dľa obyčaje volačo nepravdivého povedal, chytil sa starého remesla a zas len cigáni, keď tvrdí: «že niport by rád koalíciu rozbúchať». To je už také cigáňstvo, ktoré ani sám «Slovenský Týždenník» neuverí. Niport aj v koalícii stojí pevne na stanovisku svojho programu. V medziach tohoto programu podporuje všetky spravodlivé a kresťanské snahy koalície, žeby ale ľudová stranakoalíciu rozbúchať mala, to nestojí v jej programme a «Slov. Týždenník» to darmo búcha do sveta. Rozbúchať chcejú koalíciu židia, freimaureri, socialdemokrati, demokrati a v tejto krásnej spoločnosti národnianski vodcovia. Toto je pravda. Nezbedné cigáňstvo je ale, čo «Slov. Týždenník» o kresťanskej ľudovej strane tvrdí, keď nasledovne píše: «Niportu ide vlastne len o dobre platené miesta pre svojich ľudí». Kdeže sú tie dobre platené miesta o ktoré výlučne ide kresťanskej ľudovej strane? Podozrievať je ľahko. Lež dokážte aj, čo tvrdíte! V úvodníku tohože čísla píše «Slov. Týždenník»: «Nemáme slovenského vysokého kňazstva, zvaného hierarchiou, ale máme Boha, jako pevný fundament mravnosti a statočnosti». Čudne sa to vyníma, keď «Slov. Týždenník» spomína hierarchiu, ktorú má len katolícka cirkev. Lež ešte čudnej je, keď verejne známi ateisti, teda

ľudia, čo Boha neznajú, zapierajú, jednotajne urážajú, spomínajú Boha. Najčudnej je ale, že títo ľudia to hovoria o sebe, že majú fundament mravnosti a statočnosti, pri tom ale ešte aj hviezdy zapierajú na nebi a jednotajne cigánia. To je pekná mravnosť a statočnosť.

Trenčianska deputácia v Budapešti.

Ladislav *Mednyanszky*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany, predstavil 16. júla štátnemu sekretárovi ministerstva obchodu veľkú deputáciu púchovského okresu a prosil ho v svojej reči, aby štát a počta prispely ku stavbe vicinálnej železnice medzi Nemšovou a Rovňami. — Ďalej prosil štátneho sekretára o podporu aj v iných železničných záležitostiach. Hlavný slúžny okresu, Ladislav *Borsiczky* prosil štátneho sekretára, aby mestu Púchov dali telefoničnú stanicu. Štátny sekretár zaslúbil, že prednesené prosby dľa možnosti vyplnia. V deputácii bol aj dekan-farár Valent Chochoľus a iní významní mužovia okresu.

Ochrana rodinného krbu.

Kresťanská ľudová strana medzi hlavnými bodami svojho programu má aj ochranu rodinného krbu (homestead). Za zavedenie tejto našemu ľudu zvlášte potrebnej veci bojovala kresťanská ľudová strana neustále. Len posledne pri pojednávaní exekučného zákona vyslanec kresťanskej ľudovej strany Alexander Šimonyi-Semadam žiadal od ministra pravosúdia, aby zákonnú predlohu o ochrane rodinného krbu snemu čo najskorej predložil. Minister pravosúdia vtedy prisľúbil, že otázku predlohu v jaseňi položí na stôl snemovne. Táto požiadavka kresťanskej ľudovej strany bude teraz uskutočnená. Minister pravosúdia Anton Günther teraz rozposlal obchodným a priemyselným komorám plán návrhu zákona o obrane rodinného krbu (homestead), ktorý chce počas jasennej sessie predostref krajinskému snemu. Minister pravosúdia prosí obchodné a priemyselné komory, aby mu svoje mienky o návrhu čo možno písomne sdělily. Kresťanská ľudová strana dožije sa teda v jaseňi zas nového úspechu parlamentárneho ku blahu ľudu.

Láskavi priatelia ubiedených!

Hrozne nás navštívil všemohúci Pán Boh. Obec naša Beregszeg, v nitrianskej stolici padla v obeť ukrutnému požiaru. Zhorely nám domy aj pobočné stavania. Neoratovali sme ničoho, len naše životy. Všetko sme utratili a ostalo nám len to, čo máme na sebe. Pre Boha vás prosíme, láskavi dobrodincovia ubiedeného ľudu, smilujte sa nad nami a pošlite nám a úbohým

dietkam našim, bárs akých starých šiat a obnosenej obuve. Pre veľkú žalosť nad našim a dieťtok našich trpkým osudom, nemožno nám ani vysloviť čo trpíme. Smilujte sa nad nami, láskavi dobrodincovia ubiedených a fedrujte nás v našom hroznom nešťastí. Prevelebný pán farár frajšťacký, Augustin Brucker, poslal nám už dva vozy chleba. Zaplať Boh dobrotivý tento veľkodušný dar tomu opravdovému podporovateľovi chudoby a úprimnému priateľovi ľudu. Každý, i ten najmenší darček v mene nešťastných vyhorelcov prijíma a s povďačnosťou verejne uznáva

Štefan Nemeč,
Beregszeg (stolica Nyitra)
o. p. Lipótvár.

BESEDNICA.

Tri ženy.

(Pokračovanie.)

— Môj osud v istom ohľade podobá sa osudu mojej súdružky, trebárs v inom smere jej je úplne protivný. Tak ja už vo veku mojej mladosti som sa naučila, čo je hmotná starosť a čo znamená zápas pre jestvovanie. Deň za dňom sme pracovali za vzdajší chlieb a veľa rázy sme nemali do úst čo strčiť; ale my sme opatrne ukrývali našu biedu, lebo sme prináležali medzi tých tak rečených haneblivých biednych, ktorí bárs aj s konečným napnutím síl, ale predsa udržia zdanlivosť. Jako som už spomenula, veľa rázy nemali sme čo jesť, ale ja som sa vždy pekne obliekala a prez noci som vyšívala za peniaze, abych si zapatriila tie podlé handry, lebo aj všetká nádej mojich milých rodičov vo mne sa sústreďnila, skrze mňa úfali, že sa ešte lepších dňov dožijú. Toto aj nasledovalo, ale pod jedným aj stálo m: to moju blaženosť. Z hĺbín môjho srdca som si zošklyvila a zunovala biedne okolnosti, v ktorých som vyriastla a rozhodný môj úmysel bol, za každú cenu sa vyslobodiť z ťažkého povzdúšia. Stalo sa zo mňa nápadne pekné dievča; keď som išla po ulici, stretala som sa s obdivujúcimi pohľadmi a ja som sa blažene usmievala v tom istom povedomí, že pekný môj zovňajšok konečne aj mňa privede ku víťazosláve. Osud však prvej požadoval odo mňa obeť. Oboznala som sa s jedným pekným, statným mladíkom a vzájomne sme sa vrele milovali; o krátky čas požiadaval moju ruku, ale bol chudobný, veľmi chudobný!

Moje srdce už-už áno povedalo, ale vtedy sa mi objavila pred duševnými očami tóna strašlivej biedy a hroziviac vystrela proti mne svoje ramená. Nie, nie, za žiadnu cenu bieda! Potlačila som ostré bitie svojho srdca, plápolajúcu túžbu, ktorá ma viedla do mladíkovho náručia; chladne som ho odbila. O pár mesiacov stala som sa manželkou bohatého, trochu staršieho mužského. Včul som už dosiahla môj cieľ; bola som bohatá, mojich rodičov som videla v dobrobyte, jedonkaždý mi závidel, — ale oh, blažená som nebola! Manžel môj z prvu miloval ma s plamenným zápalom, ale ja som nevedela odmenovať jeho city; potom, keď spozoroval moju chladnosť, stal sa žiarlivý a podozrieval ma s nízkymi skutkami, tým väčšími, lebo sa dozvedel o prvej mojej láske. Ja som nemo trpela nespravodlivosť a v ľútosť mojej hladala som úľavu v dobročinnosti; zostala som údom každej dobročinnnej ustanovizne, s plnými rukami rozsypala som peniaze na všeobecné ciele a noviny každodenne priniesly moje meno v súvislosti s nejakým dobrým cieľom. Takto uplynulo pár rokov; môj manžel ma ešte vždy miloval, ale jeho žiarlivosť ustavične rástla a bezzákladné jeho upodozrievania už na peklo pretvarily môj život. Vedela som, že som čistá a nevinná, ale môj manžel mi neveril. V bezúzdnej svojej zlosti včul už on zostal neverný, aby sa pomstil, čo údajne ja som previnila proti nemu; o gazdovstvo sa viac nestaral a po krátkom čase nám už aj hmotné starosti hrozily. A druhý, ktorého som pre jeho chudobu postrádala, bár ma srdce k nemu ľahalo, ustavične napredoval; veľké vlohy jeho vydobily mu skvelé spoločenské postavenie a v súvisy s týmto aj hmotný dobrobyt. Počím som ja upádala, zatiaľ on vždy vyššie a vyššie sa dvíhal; žil blažený rodinný život a kvetúce deti ho obtáčaly. Mne osud aj túto útechu odprel a ja som bola nevýslovne nešťastlivá. Prázdnota medzi mnou a mojím manželom ustavične rástla, nezanechal podozrievania; vedela som síce, že ma predsa miluje. Konečne mladost moja sa zbúrila a viac som sa ani nebránila: nechala som ho hovoriť a činiť, čo chce. Ale vtedy Ty, ó dobrý môj Pane, smiloval si sa nad mnou, telo moje sa zlomilo pod farchou trpenia, zárodok smrti prinášajúcej choroby rýchlo sa vyvíňoval a za pol roka ma vzaly suchotiny. Sedemadvadsať rokov som žila na zemi, medzi ustavičným trpením a teraz, Pane môj, čakám na tvoj súd.

— Pravdu si mala, dcéra moja, že osud tvoj v mnohom bol podobný osudu tvojej súdružky; aj ty sama si si zapríčinila trpenie, nepočúvala si na vnuknutie tvojho srdca, a prameň všetkej neresti má sa hľadať v tvojej marnomyseľnosti a hrdosti. Obávala si sa uzkých okoličností, síce veľa rázy práve tam prebýva tá pravdivá blaženosť; nemala si dost mravnej sily zapásť s ťažkosťami života a ku uspokojeniu marnotratných túžieb obetovala si svoje srdce. Jako tvoja súdružka, tak ani ty nemáš zvláštne čnosti, lebo že si aj popri všetkom nešťastí tvojom verná zostala manželovi, to ešte není čnosť, len púha povinnosť. To není

dost, aby žena zadržala svoju vernosť, s horúcou láskou sa musí chovať ku svojmu manželovi, s ktorým na veky sviazala svoj osud. Sama si povedala, že manžel ňa ohnive miloval; hlúpe jeho podozrievania mala si tichými slovami rozptyliť, ale v tomto ňa už tvoja hrdosť hatila. Aj ku milosrdným skutkom ňa len tvoja marnomyseľnosť viedla, lebo veď tvoje meno pochvalne všade hlásali. Ale ponevác aj ty si najviacej sama oproti sebe zhrešila, aj tebe budem milosrdný: zostaň v nebesiach, ale v najvyššom blahu, žebys ustavične pred Mojou tvárou bola, ani ty sa nesúčastníš.

— Pane môj — riekol včul anjel strážca. — jestli táto mladá žena nazaslúži najhlavnejšie blaho, ktorú si vo kvete jej života povolal ku sebe a ktorej životná dráha bola samé trpenie, kto je hodný vtedy na to, aby sa menoval tvojim vyvoleným?

— Táto žena nemala pravdivé čnosti. Ja som jej poskytnul spôsob k blaženosti, ale ona ho odvrhla a tak, jestli trpela, môže to sama sebe privlastniť; že som ju ale včas ku sebe povolal, to je znak novšieho môjho milosrdenstva, lebo veď zemský život bol jej len troškou.

Anjel ľútosťne pozdvihol plačúcu ženu a zaviedol ju nazpät na predošlé jej miesto.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ okolo 15. septembra príde do Veszprému, kde sa vtedy budú vydržiavať veľké manővre. Tam jeho veličenstvo ostane cez štyri dni, potom sa vráti do Schönbrunn, kde sa bude zdržovať celú zimu.

Spisšský biskup na birmovke. Osvietený pán biskup spisšský. jeho exbellencia dr. Alexander Párvy, dňa 5. júla začal birmovať v Liptove a 11. júla skončil svoju pastersku cestu. Prv, než by bol prišiel do Mikulása, známi národnostní vodocovia vyzvali v jejich novinách katolícky ľud, aby nešiel vítať svojho arcipastiera. Napriek tomu ale slovenský ľud okázale vítal svojho biskupa, ktorý každý deň v inej obci udeľoval sviatosť birmovania. Na počtu biskupa všade postavili triumfné brány a biskupa vítaly deputácie, sprevádzaly banderia a celý rad kočov. Osvietený pán biskup v každom kostole slovenský kázal a ľud povzbudzoval, aby si verne miloval a ctil Boha, vlasť a svojich spolubližných. Národnostnými agitátormi zavedený ľud s podivením počúval biskupa a mnohí sa vrátili na pravú cestu. Len v Nemeckej Lupči podarilo sa agitácii národniarov docieľiť, že sa veriaci v malom počte dostavili na birmovku. Toto znechutilo biskupa a preto sa

zriekol toho svojho úmyslu, že zavíta do Ružomberku. V Nemeckej-Lupči vyhľadali osvieteného pána biskupa Lúčanania a prosili ho, aby terajsieho administrátora preložil. Osvietený pán biskup vysvetlil zavedeným a vieru si nevšímajúcim Lúčanom, že jejich žiadosť nemôže splniť a pokým opäť nevstúpia na dobrú cestu, nemôže s nimi hovoriť. Lúčanky začaly plakať a sľúbily, že sa obrátia. Po skončení birmovky od biskupa v Štrbe, na hranici liptovskej stolice, odobrala sa znova deputácia stolice. Osvietený pán biskup rozlúčil sa s deputáciou s tými slovami, že cestou udeľovania sviatosti birmovania prišiel posilňovať duše a posilnený sa vzdialuje, lebo vidí, že ho veriace kresťanské obecnstvo stolice posilňuje v jeho ťažkej práci.

Zo spišského biskupstva. Karol Koszka, farár v Nemeckej Lupči zomrel 10. júla v 71. roku veku svojho. Kňazom bol 48, lupčanským farárom ale 25 rokov. O. r. d. P. — Karol Sztassik administrátor v Kolačkove ide za Redemptoristu. — Do Kolačkova je poslaný za administrátora Karol Machay, kaplán z Kubachu. — Štefan Hofrit je preložený z Podskla do Sedl. Dubovej za kaplána. Novovysvätený Jozef Maxián je vymenovaný za kaplána do Kubach.

Chýry zo Sáriša. Prešov: Zoltán Semsey, novovysvätený kňaz, akoto v predošlom čísle spomenuté bolo, 7. júla odbavoval primície za veľkých slávností. Baltazár Semsey, župan šarišský, rodina primíciauta dal skvostný obed, ku ktorému povolani boli duchovní a celá rodina Semseyho. — Na ten čas, kým dr. Julius Tergina, skoldozorca šarišskej stolice mešká na prázdninách, minister výučby s referátom školských záležitostí v stoličnom výbore splnomocnil stoličného hlavného notára dr. Aladára Bánó. — Minister vojanských záležitostí, tých vojanských mladíkov, jejichž otec má od 7—40 jochov zeme, na čas žatvý od 10. júla do 10. augusta prepustil domov. Daktorí vojaci pustení boli na slobodu od 16. júna do 16. júla. Miniser vojenských záležitostí nariadil ďalej, aby tí vojanskí mladíci, ktorí účasť brať musia na manévroch, až po týchto zakončení domov prepustení boli. — *Kisszeben* a *Bardíjov*. Bardíjov patrí medzi tie mestá, v ktorých dľa štatistiky počet obyvateľstva sa nezdvíha, v Kisszebene zas počet obyvateľstva klesne. Jedine v Prešove rastie počet obyvateľstva. — *Alsószalok*. Jozef *Kenedich* novovysvätený kňaz odbavoval primície 29. júna. Rukovodcom mu bol jeho srtýčko, vicedekan a farár z Berzevicze Ondrej Pernyik. Kázeň držal o ťažkom povolaní kňazskom farár z Felső Szalók Ondrej Marhevka. Ku tejto slávnosti shromazdilo sa početné obecnstvo z miesta a z okolia. Miestny farár Ondrej Fenyvesházi dal po slávnosti skvostný obed, ku ktorému dostavilo sa okresné duchovenstvo, rodina primíciauta bola na slávnostnej hostine v úplnom počte prítomná. — *Ternye*. Minulé dni zúrili tu veľký požiar, ktorému padlo v obeť 7 domov. Predošlého roku zhorelo pol obce. — *Nyársardó*. Horliví občania po veľkých obetách, aké pred dvomi rokami doniesli na školu a keď aj svoj farský kostol krásne obnovili,

prítomne zas zaopatril chejú pre chrám Boží krásne maľované okná s obrazmi svätých. Horlivosť tejto obce nech slúži za príklad nasledovania druhým. — *Szentkereszt*. Chýrny jarmok sv. Anny odbavoval sa tu 25. a 26. júla. — *Ladomérvágás*. Hrozný požiar zúrili tu 30. júna a zpálili 13 domov.

Chýry z biskupstva košického. Mesto Košice okrášľujú včul na všetky strany. V hlavnej ulici usporiadujú na väčšom priestore pekný park zriedkavými stromami a pekným kvetím vysadenú záhradu. Z tejto príležitosti obnovili aj sochu preblahoslavenej Panny Marie a postavili kolo nej štyri menšie sochy, sv. Alžbety totiž a iných svätých uhorských. — Štefan *Hobek*, syn pisára kr. súdu novovysvätený kňaz biskupstva veľkováradskeho odbavoval primície, slúžil prvú sv. omšu za veľkých slávností vo Vranove. Rukovodcom mu bol miestny dekan farár Anton Strasser. Slovenskú kázeň držal Jozef Kubík, farár z Tomáša, po maďarský kázal kaplán Bartolomej Benkó. Pod pobožnosťou pri sv. omši krásne spieval priateľ primíciauta, tohoslovec veľkováradskeho Pavel Domanek. Po udeľovaní požehnaní, rodina primíciauta, duchovenstvo a inteligencia shromazdili sa ku slávnostnému obedu v hostinci «Rákóczi», jehožto majiteľom je zaslúžený občan Jozef Bunyacziczky. — V Zemplénu-Szinne odbavoval primície zároveň pri veľkej slávnosti novovysvätený kňaz Karol *Gollud*, syn lesného hlavného úradníka. Za rukovodcu bol mu titulárny kanonik a miestny dekan farár Ondrej Lehoczky. Nech všemohúci Boh týchto nových sluhov svojich, hojnými milosťami posilňuje v ťažkom povolaní jejich.

Chýry zo Spiša. Spišský podžupan, dr. Ludvik Neogrady minulé dni slávil 25-ročné jubileum svojho úradovania pri stolici. — Arcikňazne Klotilda a Alžbeta dňa 4-ho júla prišli do Šmeksu, kde sa cez dlhší čas majú zdržovať. — V Nižnom Šmeksi bolo do 5-ho júla 147 hostí, v Barlangligete bolo do 29. júna 666 navštevovateľov, v Šmeksi bolo do 2. júla 1330 hostí, v Tátralomnici do 1. júla 208 a v Tátraszéplaku do 30. júna 673. — V Levoči má nový týždenník pod menom «Szepes» vychodiť. Redaktorom má byť dr. Štefan Benkó, notár syrotského súdu, rodák z Podhradia. — V novej Vsi Ján Kredatusz predrobotník Krochmelovej fabriky Koromzayho, v ktorej už 30 rokov pracuje, za svoju vernosť a statočnosť od košickej obchodnej a priemyselnej komory veľmi pekné listiny uznania a 100 korún odmeny dostal. Dňa 12. júla sa mu to slávne oddalo. Z tej príležitosti pohostil Koromzay všetkých svojich robotníkov. — V Osturny dva domy zhorely.

Ružomerská senzácia. Našli nedávno v potoku pri Ružomberku jednu mŕtvolu, ruky nohy a hlavu mala odfaté, k tomu este bola aj z kože zvlčená. Rozumie sa, vyšla ku potoku hneď kommisia a obzrela si mŕtvolu úradne. Traja lekári, okresný, sedriálny a jeden tretí obzreli náležite mŕtvolu a zistili jednohlasne, že to bol 20—22-ročný, zdravý, silný mladík. Ponevác mu ale v žalúdku našli seno a zem, bol vraj zaiste v pamäti pomätený. Podpisali protokolle a urobili poriadky

ohľadom pohrabu nešťastného a zaiste zavraždeného mladého človeka. Spolu nariadili aj stopovanie vrahov. Keď sa o tom dozvedel gróf Otto Seefried, ktorý pri Ružomberku býva, odkázal vrchnosti nasledovné: Bol som na poľovačke a zastrelil som medveďa. Zadné nohy som si podržal, predné paprčky a hlavu nechal som v koži, ostatné som kázal zakopať. Sluhovia zdochlinu hodili do vody. — To bola tá mŕtvoľa, ktorú doktori sekcerovali a úradne vyhlásili za pozostatky 20—22 ročného mladíka. Je to čudná doktorská múdrosť!

Nešťastie na kvetinovom korse v Prahe. Na pražskom výstavišti v sobotu, 11 júla bolo veľké kvetinové korso, na ktorom sa udalo veľké nešťastie. Keď totiž utešene okrášlené kočy po duhýraz šly pred priemyselnou palotou, kone jednej štvorky sa splašily a v behly medzi obecnosť. Do štvorky zapriahnuté kone pohánal ulánsky poručík Fedor Ďordevič a krem neho na koči sedela jeho sľubenica: vdova bývalého rakúskeho finančného ministra dra Kaizla a barón Náherný. Na koči sediaci povypadali a sa ranili. Kone asi 40 ľudí ťažšie-lahšie ranily. Jedna ranená ženská umelkyňa pražského národného divadla na odpočinku pani Slavianska aj zomrela. Štátne zástupníctvo proti riaditeľom kvetinového korsa zaviedlo vyšetrovanie. V záležitosti poručíka Ďordeviča len potom ustália, či vojenský alebo občiansky súd bude viesť proti nemu vyšetrovanie. — Viac časopisov sdelilo, že povučík Ďordevič je synom bývalého srbského kráľa Milana. Ďordevič ale pri svojom vypočutí vyhlásil, že pochádza z občianskej rodiny a že sa narodil v Uhorsku.

Ohne na všetky strany. Z Baňskej-Bysrice píšú, že v obci Németfalva minulý týždeň vypukol oheň. následkom ktorého zhorelo 22 domov aj s pobočnými stavami. Zhorelo aj veľa lichvy. Škoda je veľká, — Z Levoče sdelujú: V sklennej huti v Ujantálvölgyi vypukol oheň. Zhorel sklad so surovým tovarom, veľa bočných budov a 10.000 siah dreva. Škoda činí 180.000 korún. V huti práca nezasekla. — Z Nagyszöllösu oznamujú: V obci Feketepatak vo včasných raňajších hodinách posiaľ z neznámej príčiny vypukol oheň. Päťnásť domov padlo v obeť plameňa. Hasičstvo z Nagyszöllösu s celým vystrojením vyrukovalo do obce. Následkom veľkej suchoty studne vyschly a preto oheň len s veľkým namáhaním možno bolo hasiť.

V letnom čase býva veľa ohňov. Sotva uplynie dňa, žeby niekde nepustošil oheň a nezničil úrodu. Ako z Abaujszántóva oznamujú, v obci Ráska v utorok, 14. júla, práve keď prevažná časť ľudí na poli pracovala, z neznámej príčiny v jednom pšenicom naplnenom humne vypukol oheň. Oheň sa tak širil, že čoskoro päťnásť domov spolu s pobočnými staviskami stálo v plameni. Ľudia vidiac obrovský dym, bežali domov z poľa, ale hasenie bolo takmer nemožné, lebo následkom suchoty aj potok vyschol. Zhorelo veľa posväznaného obilia, krem toho viac teliec, ošípaných a drúbeže. Ačkoľvek väčšia časť domov bola poistená, škoda je predsa veľká. — Krem toho horelo aj v obci Mezökovácsháza,

kde oheň povstal od iskry vyfrknutej z mláfacieho stroja. Oheň zničil veľa kozlov obilia, Asi 1200 krížov žita zhorelo. — V Balmazújvárosi na panstve baróna Semseyho zhorelo veľa krme a jedon mlátiaci stroj. V obci Kistrőcze (Revúcka, gem. stol.) už aj ľudia padli v obeť ohňu, ktorý povstal 14. júla v noci a ktorý vyjmúc šiestich domov, celú obec spustošil. O hasení nemohlo byť ani reči, lebo hasičia pre veľký vetor a pre nedostatok vody takmer nečinne sa museli dívať na obrovské nebezpečie. Zdesené obyvateľstvo nevedelo si zachrániť ani náradie, ba ani len periny. V mnohých domoch aj peniaze zhorely a na obecnom dome ani uradne listiny nemohly zachrániť. Požiaru padli v obeť aj traja ľudia. Zhorelo veľa rožnej lichvy, oviec a všetká krma. Škoda je obrovská, dľa úradného šacovania činí niekoľko stotisíc korún, z ktorej sa len malá čiastka vynahradí. Oheň dľa dosavadného vyšetrovania podložili. Podpalača len žandarmeria zachránila od pomsty ľudu tým, že ho zaviedla do väzenia. Dobrovoľní hasičia obce Nagyrőcze zasluhujú veľké uznanie, lebo s nasadením života hasili oheň. — V obci Zólyomnémeti 13. júla večer asi o pol 11 ej hodine chytil sa jedovo dom a za pol hodiny najhustejšie stavaná časť malej obce stála v plameni, Pre nedostatok vody nebezpečie bolo ešte väčšie a darmo pribehli hasičia zo susedných obcí, oheň sotva vedeli udusiť. Zhorelo 12 domov spolu s bočnými stavami; v maštalach zhorely štyri kravy, štyri ošípané a veľa drúbeže. Vdova Anna Muránszky bola nebezpečne popálená; chcela vyvieť zo svojej horiacej maštale kravu, ale jedna horiaca hrada padla na ňu a strašne ju popálila. Škoda činí asi 60.000 korún.

Terrorizmus socialdemokratov. V stredu, 15. júla večer v Novej Pešti bola veľká bitka. Kresťansko-socialistickí zamestnávateľia sišli sa v hostinci Franca Nuka na spoločnú večeru, ktorej dôchodok mal byť obrátený v prospech domova kresťansko-socialistických robotníkov. Zamestnávateľia kresťansko-socialistických robotníkov sišli sa na pozvanie novopeštianskeho rímsko-katolíckeho kaplána Jozefa Nyerega, ale toto shromaždenie socialdemokrati špatným spôsobom prekazili. Asi dvesto červených tiahlo pred hostinec, niekoľkí vnišli dnu a napadli kresťanských socialistov. Započala sa krutá bitka, ktorej urobila koniec polícia. Polícia nezatkla nikoho, ale proti vodcom demonštrantov zaviedla pokračovanie. Kým tú červenú bandu vrchnosti prisne nepokutujú, nebude pokoja.

Kupčil s ľudským telom. Na kapitanáte VII. okr. tieto dni oznámili, že žid Móric Neumann, ktorý má v Csengéryho-ulici pod č. 24. dom, v tajnosti kupčí s ľudským telom. Na Neumanna od tých čias dávali pozor tajní policajti. Vo stredu, 15. júla ráno o 6. hodine na východnom nádraží práve v tom okamihu ho prekvapili, keď chcel jedno mládé dievča vysadiť na vlak. Neumann deve kúpil železničnú kartu do Serajeva, dal jej 10 korún na cestu a dal jej rozličné rady. Keď sa ale odobral od dievčata, tajní policajti devu

sosadili z vlaku a zaviedli na kapitanát VII. okresu. Tu vysvitlo, že Neumann devu nahovoril, aby šla do Serajeva a viedla ľahkomyselný život. Medzitým policajti prekutali Neumannov byt a našli celú hrbu listov, z ktorých o hriechnych manipuláciach Neumanna vyšly na javo úžasné podrobnosti. Medzi iným ustálené bolo, že Neumann mal viac agentov, ktorí mu lífrovali obeť. Kapitanát VII. okresu Neumannovi vymeral dľa terajších zákonov najprisnejší trest, odsúdil ho totiž na dva mesiace do väzenia a na 600 korún peňažnej pokuty.

Pokutovaní falšovateľa vína. Budapešianska polícia tieto dni dozvedela sa, že s vínom kupčiacia firma «Bratia Waitznerovci», ktorá má v Klauzálvej-uliici a v Kóbányi pivnicu na víno, falšuje víno. Policajný radca Sajó prekutal pivnice firmy a zhabal viac sto litrov falšovaného vína. Náčelníkov firmy radca Sajó odsúdil každého na 400 korún peňažnej pokuty. Odsúdení apellovali, ale hlavný policajný kapitán dr. Desider Boda výrok radcu Sajóva potvrdil.

Hodina smrti neistá. V Jablonke (Orava) 14. júla hrom zabil 32 ročného roľníka, Ignáca Jaššurda. Po ňom zostala vdova s dvoma syrotami. 16. júla bol pochovaný. V Kristu Pánu zosnulému nech udelí Pán Boh slávu večnú, zarmútenú familiu nech poteší, všetkých na zemi žijúcich ale nech zachráni od náhlejšej smrti, pri ktorej človek ani času nemá vzdychnúť si: «Bože môj, Bože môj!»

Rozpustená organizácia. Minister vnútra rozpustil filiálku odborného spolku robotníkov železného a kovového priemyslu v Gőlniczbányi, lebo oproti spolku vyskytly sa viaceré ponosy. Spolok pravidelne búril pracovať chcejúcich robotníkov, mimo členovských poplatkov i také príspevky vyberal od svojich členov, z ktorých ani účet nevydal, ani ich do kníh nevpisoval. Spravovanie spolku a manipulácia spolkových peňazí bola nesprávna a pretože takýmto spôsobom hmotný záujem členov spolku inventárne určený nebol a ohľadom toho, že na aký cieľ má byť tento majetok obrátený, zo stanov nevysvitlo, organizáciu rozpustili.

Nariadenie o skúmaní mäsa. Minister orby Ignác Darányi vydal o skúmaní mäsa obsirnejšie nariadenie. Nariadenie obsahuje poriadky ohľadom postavenia verejných bitúnkov na území právomocností, o dozorcoch mäsa a jejich kvalifikácii, o skúmaní na spotrebu určeného dobytku, o zarezaní lichvy, o manipulácii a označení mäsa, o dobytčích passoch, o vrchnostenských jatkách, o spracovaní mäsitých výrobkov a konečne o

odpredávaní a prevážaní mäsa. Mimo tohto minister vydal osobitnú úpravu pre tých dohliadačov mäsa, ktorí sú neni zverolekármi. Nariadenie toto vstúpi do života 1. augusta.

Žandári na hasičskom naukobehu. Na krajinskom hasičskom naukobehu, ktorý pritomne vydržiavajú v Budapešti, teraz už podruhykrat zastúpení sú aj žandári. Správa žandárska totižto na tento naukobeh vyslala štrnástich žandárov, asice dvoch nadporučíkov, troch poručíkov a deviatich poddôstojníkov. Žandári usilovne navštevujú a poslúchajú teoretické prednášky naukobehu, ale i v praktičnom cvičení sa pilne zúčastňujú.

Práca pre vysťahovalcov. Z Ameriky sa ľud neprestajne vracia domov. Len v posledné týždne 13.000 sa ich vrátilo. Ohľadom na to, aby títo tu doma im primeranú prácu dostali, minister orby vyzval všetky hospodárske spolky, gazdovské kruhy, kupecké a priemyselné komory, spolky fabrikantov a mnohé iné prácu poskytnúť vediace podniky, jako aj všetky úrady nižšieho stupňa, aby patričnú umiestnením robotníkov poverenú sekciu ministerstva listovne, telegrafične alebo telefonične bezodkladne upovedomili, že jakých robotníkov a za jakých platebných podmienok potrebujú.

Zneužívanie pri jednej banke. Pri prporskej filiálke Uhorskej eskomptnej a peniaze zámieňajúcej banke správa ústavu prišla na stopu rozličným zneužívaniam, ktoré spáchal Ludvik Feitscher, ktorý od 30 rokov spravoval prešporskú filiálku banky. — Ponevác Feitscher práve počas skúmania knih banky zomrel, banka ďalšie poriadky neporobila. Správa banky teraz už presne ustálila škodu. Dľa výkazu filiálka je oskodená o 86.000 korún, ale jedna časť tejto summy sa pravdepodobne vynahradí.

Vražda zo žartu. Mladí nádenníci Pavel Eliser a Pavel Sas 12. júla popoludní sa zabávali v jednej krčme v Rákošpalote. Nad večerom vyšli z krčmy a po Rákoši-cestě šli domov. Na rohu Szentmihályi-uliice Pavel Sas vyňal svoj vreckový nožík, aby si odrezal koniec cigary, načo sa ho Eliser žartovne spýtal, či by sa mu opovážil nůž vraziť do prs? Sas položil nožík Eliserovi na prsia, načo sa ho Eliser ešte raz opýtal, či sa ho opováži bodnúť. Nato Sas bodnul svojho priateľa. Eliser bez slova klesol a zomrel. Jeho mrtvolu zaviezli do pitviaceho ústavu. Pavla Sasa ale polícia zatkla.

Víno falšujúci krčmár. Krčmára Jána Lukáča, ktorý má hostinec na Vacovskej ceste v dome č. 133,

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnyimi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapešť, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľa pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovrenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

pre falšovanie vína posúdili na 25 dní zavretie a na 300 korún peňažnej pokuty. Krčmára krem toho aj pre vypredávanie robeného vína odsúdili na 300 korún pokuty.

Utopil sa vodca robotníkov. V stredu 15. júla, popoludní o 4. hodine pri Lágymánoši v Dunaji počas kúpania utopil sa bývalý robotník plynovej fabriky Jozef Simon. Simon bol predsedom krajinského družstva robotníkov pre osvetľovanie a mal značný zástož v budapešianskych robotníckych pohyboch. Počas posledného štrajku rohotníkov gázových fabrik bol členom výboru, ktorý vyslali robotníci cieľom vyjednávania s direkeiou plynových fabrik. Po skončení štrajku aj Simon bol medzi tými, ktorých direkcia plynových fabrik neprijala zpät do roboty.

Pohrab na mory. O tragickom osude jedného uhorského navracajúceho sa vystahovalca prináša chýr jedon telegramm. Na osobnej parolodi «Deutschland» dňa 1 júla zomrel Franc Lehotzky, ktorý sa navracal do svojej vlasti. Na lodi cestoval Ján Madár, farár v Bridgeporte a tento počoval Lehotzkého. Pohrab sa odbýval na šírom mori. Mrtvolu uložili do umrlčej truhly a pokým kňaz odriekal nad ňou modlitby, prikryli ju uhorskou zástavou. Potom rakev pustili pomaly na povrch vody a keď ju kňaz ešte raz posvätil, pustili ju do mora. Počas pohrabu na sťažni lode viala čierna zástava.

Od pijačky iné neočakávajú! Zuzanna Čupala z Istebného (Oravská stolica) pod krivým čepcom korhelovania svojho hodila sa do rieky a sa i utopila. Kto sa diablu oddáva s takým sa diabol zabáva.

Polahčenia rodičom. Z Oravy nám píšu: V Dolnom-Kubíne pre nemiestnych chlapcov kupeckej školy otvorí sa internát 1-ho septembra. Ročitý plat je 440 korún.

HOSPODÁRSTVO.

Ako sa máme?

My malí hospodári zle. A prečo? Lebo sme neni v hospodárskom ohlade zorganizovaní. Je nás poldruha milliona malých (sedliackych) gazdov a nenie sme sriadení ani v hospodárskom, ani v spoločenskom, ani v politickom ohlade, a tak neni divu, že malého hospodára každý nesvedomitý človek využitkuje. Najviac práce má malý človek so zákonami. Týchto je vyše práva, málo ktorý hospodár má akú takú vedomosť o týchto zákonoch, preto sa nevie poľnúť bez fíškála. A to je veru drahá zábava Ako dorábateľ hospodárskych plodín, tiež je v pozadí malý gazda, lebo nevládze zadovažiť si potrebné stroje. Keď má na zvyše obilia, oklamú ho, lebo sa nevyzná v trhových cenách. Priateľa a

radcu nemá. K pánom nemá dôveru, to je toho príčinou, že v úradníkoch nepriateľa a zdierača vidí. Peniaze nevie stále vyrobiť, zato je zadlžený a biedny. V terajšom behu sveta je stratený, nevie si zastať miesto ani v spoločnosti, ani v politike, lebo je zaostalý, neučený a nevzdelaný. Deti jeho jak náhle dorastú, zanechajú ho, idú za nádeníkov, za sluhov, lebo chcú peniaze vyrobiť a samostatnými byť. V takomto núdznom postavení ztratí malý hospodár trpezlivosť a vôľu k práci, odpredá všetko, čo má a vyvandroje do Ameriky. Či najde tam, čo doma márne hľadal? Boh vie!

Kolko je takých osád na našich horných krajoch, v ktorých tak biedny ľud žije, že v celom svojom živote snáď ani raz sa nenaje do sýtosti poriadnym pokrmom. V malých, ošarpaných chalupách so statkom prebývajú. Deti, prasce a teľa vyrastajú v tom istom smrade. Drobné roličky obrábajú vyhladovanými kravami. Hlavným pokrmom týchto bedárov sú zemiaky, ale aj tie sú práve tak mízerné, ako aj tí, ktorí ich sadia. S priemyslom ženy sa zaoberajú. Laň, konope a vlnu doma vypracujú na starodávnych drevených strojoch. Žijú skoro tak, ako divosi. Od žida len pálenku, doháň, zápalky, sol a ocot kupujú. Štát len po notárovi, fíškálovi a exekútorovi poznajú. A títo bedári platia stonásobné porcie, kdežto štát by im mal platiť, že tu byvajú a že sú na večitý hlad odsúdení.

Sú medzi našimi malými hospodármi aj dost dobrí gazdovia, ktorí majú 5—10 jochov zeme, ale ani týchto postavenie nenie k závideniu. Väčšina biedu tre. Na kolkých domkoch vidno tu komín? Dym valí sa dvermi a oblôčkom. Deti sú choré. Za nimi stojí anjel smrti, lebo sú suchotári. Ženy zväčša ohluchnú a oslepnú od večitého dymu. Aj bývanie týchto ľudí tak vyzerá, ako začmudená jaskyňa. Kolko je tu takých gazdov, čo neliahajú do postele. Prach chyže je jejich vankúšom a počasie len tým účinkuje na nich, že v lete von, v zime ale dnuka vystrú svoje nohy. Chova ľudí je biedna a zem neúrodná. Vysušený hnoj zakiaľ do zeme pride, nestojí nič. V týchto mízerných osádkach ľud horšie žije, ako za poddanstva. Je síce aj teraz otrokom žida. Z tohoto milosti živori. Inde nemá úver. Márne by šiel do sporitelne, tam mu nepožičajú. Žid dá aj bez intabulácie na veľké úroky. Zaviaže si celý majetočok sedliakov a ešte aj silu jeho. Takýto život je na našich Horniakoch a predsa sa tomu čudujú ľudia, čo žijú v rozkošiach, že luo tento húfom ide do Ameriky. Čo by nešiel, keď nemá ani chleba, ani peňazí. Kto že myslí na týchto bedárov pri skvostných stoloch? Kto že sa zaujme za týchto žobrákov, keď u nás chudoba smrdí boháčom? Áno, utekajú do Ameriky, lebo nenie strážnejšieho, ako hladom umreť.

(Dokončenie nasleduje.)

Stav a výsledky siatin.

Dia výkazu krajinského poľnohospodárskeho spolku od 16. júla stav a výsledky siatin v Uhorsku sú nasledujúce:

Arad: Žatva sa zakončila, v mlatbe sa pokračuje. Kopaniny, kukurica a lúky potrebujú nútne dážď. Krmu pre liehvu je málo,

Baja: Próby mlatby vypadajú k uspokojeniu. Žito a raž dávajú 7 m. centov od katastrálneho jocha. — Jačmeň a ovos sú slabo prostredné. Kukurica sa po-pravuje.

Debreczen: Umnej krme a sena je málo. Repa pe-kne sa vyvíja po dáždi.

Győr: Predošlé dni pršalo, lež nie dostatočne. Žito a raž sú kvalitatívne k uspokojeniu.

Léva: Následkom sucha zasekly kopaniny. Veľa trpia pasienky a lúky.

Miskolcz: Žita je menej, ako bolo vlani.

Nagyszében: V žatve sa pokračuje. Kukurica a repa veľmi potrebujú dážď.

Nagy-Szentmiklós: Žito dáva od katastr. jocha 8 m. centov najlepšej kvality.

Nagyvárad: Kukurica veľmi potrebuje dážď.

Nyíregyháza: Žito sypalo nad všetko očakávanie, jačmeňa je menej.

Nyitra: Počasie je teplé; dážď je veľmi potrebný. Žito, jačmeň, raž sypú k uspokojeniu.

Pancsova: Žito dáva 8—9 m, centov od katastrál-neho jocha výbornej kvality. Jačmeň dáva 12 m. cen-tov, ovos 6 m. centov.

Szatmár: Žito dáva od katastr. jocha 8—9 m. centov; raž 8 m. centov, jačmeň 6½ m. centov, ovos 6 m. centov. Kukurica súrne potrebuje dážď.

Temesvár: Kukurica veľa trpí pre suchá. Žito dáva 6—7 m. centov.

Versecz: Dľa mlátebných pokusov dáva žito 8 m. cen-tov, raž 7, jačmeň 8 a ovos 6½ m. centov.

Zenta: Od dlhého času trvajúce suché počasie veľmi škodilo kukuricám. O 50 procentov jej menej bude, ako sa očakávalo.

DOPISY.

Belluša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v na-šom «Krešťane».

Pekný špás sa stal u nás nedávno. Prišol do našej obce asi pred 2—3 týždňami zo skalickej tchorovej diery «Lud. Novín» jeden tchor, k jednomu našemu spoluobčanovi — nahovárať! Statečný a katolíckeho smýšľania spoluobčan náš, nechcejúc prísť do bližšieho potyku s takým vetrom podšitým panákom, vzal metlu,

jako to obyčajne ľudia robia, keď tchora naháňajú, vy-prášil panáka von so slovami: «Pánslávovi ja dievča moje nedám!» Viete, ľudia dobrí, čo tchor urobí, keď ho metla do súrov naženie? Pustí vôňu, proti ktorej starej belušskej horiacej papuče vôňa, je sta vôňa ruže! Nevie sa istotou, či do Belluše nahovárať dostavivší sa tchor zaraz po operácii s metlou oblažil svojou vôňou prítomných, lež len to je isté, že sa obarený mladý tchorik zahrozil, že keď sa povčul neprebudili belušania tchorovou vôňou skalických «Lud. Novín», za nedlho toľko národnostnej kapusničnej vône ta bude púšťať z tejto diery tchorskej, čo by sa hneď aj všetky poklady nekludu tchorskej diery skalickej musely vykydať, ale belušania musia sa v krátkom čase chcej nechcej odu-ševňovať za tchorskej vône balamutenia «Lud. Novín». Obarený tchorik rozmýšľal, vyzvedal sa, jako to možné, že nepodarilo sa mu holúbča do tchorskej diery z Be-luše odvieť? Čo toho príčina, že na miesto holúbka — metlu dostal? Hútal, hútal, až vyhútal! Holt! už to mám! Zaiste farár belušský je toho príčinou, že ma po perí poznali, čo som za — žiaka! (Skoro som po-vedal tchora!) Počkaj kňazko, však ti ja vytrepem no-bavice! Nebudeš ty z kazateľnice hatif rozširovanie vône našej skalickej tchorskej dielne!

Pán Redaktor! Viete, že prasa vyndúc z bahna, kade ide, všetko špiní; hnoj, v ktorom je naučené válať sa, na všetko, a keď môže aj na ľudí otre. Tak aj oba-rený, metlou vyšľahaný tchoriko náš. Z pomstvy za metlu, ktorej sa mu hodne dostalo, natáral, natláchal v «Lud. Novinách» na nášho horlivého pána farára lu-hanín preto, že on, dľa povinnosti svojej, z kazateľne ohlasoval farnikom svojim list biskupov, najvyšších to od Boha nám ustanovených pastierov, v ktorom nás on napomína, aby sme sa nedali zviest nezralým balamú-tením nedospelých žiakov, tchorov a tchorikov skalic-kých «Lud. Novín». Tiež aj od vzteklého jedu nad tým, že náš milý «Krešťan» v 30. výtiskoch chodí k nám od časov ohlásenia listu biskupovho a tchoriskú vôňu rozširujúcich «Lud. Novín» len 1—2 čísla, aj tie len potajomky, zdarma a natiskaním; a konečne preto, že horlivý náš pán farár zamýšľa Jednotu Katolíckeho Ludu u nás utvoriť a rozširovaním čisto katolíckych poučných spisov, sebecké socialdemokratické ciele, z prekrucovania pravdy, teda z hnusného cigáňstva žijú-cich tchoríkov prekazil, pre toto a pre tú duševnú me-tličku je tchoriko nasršený na nášho horlivého, povin-nosť svoju konajúceho kňaza. Keby tchoriko dobrým «žiakom» bol býval a včul dobrým katolíkom, bol by sa naučil, a včul by aj vedel, že navzdor balamuteniu všetkých tchorov a tchoríkov, každý dobrý kňaz drží sa slov sv. Pavla apoštola: «Hovor, napomínaj, pros, dohovárať, hromzi príležitostne a nepríležitostne se všetkou trpezlivosťou». A že «kde neni kázne, tam neni bázne». Náš pán farár zná povinnosť svoju a preto my farnici očakávame od neho, že aj ďalej v budúcnosti hriechy a priestupky karhať bude neohrozene a keď sa medzi nás vdierať bude tchor vlk v rúchu ovčom, že

vezme do rúk metlu a zaženie tchora vlka do tchorskej diery zpiatky, aby sa tom kochal v svojej vôni.

Slovák katolík.

***

Novot.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Zlé časy idú na nás chudákov. Ťažko-horho sme jarné práce skončili, i v tej nádeji, že niečo Pán Boh požehnať ráči, prežehnali sme roličky naše. Jako vidieť, nezaslúžili sme si veľmi toho požehnanania. A možno, že chyba je v nás samých, po niektorí z nás ešte ani v nedeľu a vo sviatok nedajú pokoj tomu goralčisku, sotva sa služby Božie skončia, už miesto domu zatárajú sa poniektorí ku tomu nešťastnému decíku. I veru mesiac júl sa nám zle preukázal. Prvého a druhého mali sme tuhý mráz, čo nám všetky okolo vody ležiace šváby (zemiaky) zvaril a od tých čias zas prší a prší. Gardovia, ktorí pokosili trávu, nemôžu ju vysušiť, iným zase už poľahla a tak na koreni hnije. — Nedávno prišiel nad večer kamenec, jakiste obiliu hodne poškodil. Počúvame, že nám idú reparovať faru, a veru sa jej síde, lebo už tak ošarpane vyzerá, jako taký opustený pivovár. Ale i s kostolom sme zle. Máme starý, drevený kostol, drevo zbutlené, strecha deravá, pri každom dážde sa nám leje do kostola. Náš pán farár odkedy je u nás, vždy pýta, prosí nový kostol, i počali sme sa už i radovať, že bude dačo z našej horúcej túžby po novom kostole, veď už i prišli boli páni z Kubína, vymerávali, na papier kreslili asi pred troma rokmi, ale od tých čias táto súrna záležitosť celkom zaspala. Povedal nám náš pán farár, že mu bolo zdelené, že vec kdesy pri ministeriume väzí. Hej, keby tam Pán Boh dajako potisknul tých pánov, že by sa už raz smilovali nad nami a dali nám nový kostol, bo s touto starou, uz asi 200-ročnou budú sme veľmi ubiedení. Poteš že nás k Tebe hodnejším pribytkom Pane Bože náš!

***

Ošikove (stolica Šariš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krestane».

Ako mimoriadnu udalosť z našej obce dávam na vedomie cteným čitateľom «Krestana», že u nás od 6. do 15. júna vydržiavané boli sv. missie. Ľud náš cez tieto dni poučovali s neunavenou pracovitou a prekrásnymi kázňami P. Pavel Silvester a P. Ondrej Csambál, Jezuiti z Trnavy. O horlivej pracovitosti týchto duchovných otcov svedčí tá radosná okolnosť, že vyše 3000 veriaceho narodu odbavilo za tento čas svätú spoveď a pristúpilo ku svätému prijímaniu. V nedeľu Najsvätejšej Trojice dňa 14. júna veľkomožný p. Anton Korányi, prépoš a farár z Bardijova, archidiakon ša-

rišskej stolice, posvätil svätý kríž missionársky s veľkou assistenciou, pri čom po pomáhali: Jozef Fogarassy, vicearchidiakon a farár z Rastovic, Jozef Vasskó mladší, vicearchidiakon a farár zborovský, Rudolf Próoi, administrátor z Kertneku, P. Cyprian Vasskó z kláštora františkánskeho v Bardiove a konečne miestny farský administrátor Ondrej Harssághy. Na túto pobožnosť náš občania nikdy nezabudnú. Bodaj by aj celý početný národ, čo na tých svätých missiach účasť bral, slyšané tam naučenia jednotajne zachovával v srdci svojom a nasledoval ho cez celý život verne až do smrti.

Prítomný.

***

Bzince.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Naša, jako dlaň malá a jako zajačí chôst krátka obec leží pri Ardanovciach a patrime pod faru radošinsku. Ľud je tu zámožný, trieslivý a usilovný; my sme sami ľudáci; tu ešte nikdy žiaden z nás nepodporoval ani liberála, ani demokrata, ani národníara. Školu tu nemáme, naše dietky chodia do Radošín sa učiť, kde sú tri triedy. Zanedlho budeme voliť organistu, lebo ten starý nebohý v advente sa odobral na druhý svet. Neočakávane v noci zomrel. U nás je dávne roky duchovným otcom pán dekan Andrej Pulmann.

S Bohom

Bývalý rychtár.

***

Z Ujlaku.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

My ešte vždy len čakáme, aby bola utvorená u nás ta Jednota Katolíckeho Ľudu. My len čakáme, že sa zjaví, kto by nás sriadil a nám vec dobre vysvetlil. Pri poslednej volbe poslanskej sme sa nezadržali tak, ako sa patrí. Náš pán organista bol vystúpil proti ľudovej strane a mnohí z nás boli dost slabí, k vôle jeho osobe opustili prápor drahej ľudovej strany a hlasovali v sprievode kalvínov a židov na neodvysliaka proti ľudákovi. Úroda je tu len stredná; vína bude dost, jak nepride dajaká nehoda. Pôda je tu z čiastky piesočnatá.

S Bohom

Vincúr.

***

Od Preserán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Krestan»-e uverejniť tieto riadky.

Už dávno je tu sriadená Jednota Katolíckeho Ľudu, Počet údov je 84. Náčelníkmi skupenín sú: Adalbert Sasváry, Ignác Buttkovsky, Ján Svorad, Jozef Krehniak, Karol Dóczy, Františ Candrák; správcom Jednoty je: dr. Jozef Janda, dekan-farár. Že počet údov Jednoty

nenie väčším, pripisovať sa musí tej okolnosti, že takéto pohyby doposiaľ vôbec neboli tu pestované, že je tu ľud chudobný a že mravy ľudu pri voľbe boli kazené peniazmi a liehovým nápojom. Ináše aj dr. Jozef Janda ešte len pol roka tu účinkuje, teda nemal kedy zvrtnúť smýšľanie ľudu. V decembri budú missie, potom snáď hybkejším bude srdce ľudu.

S Bohom

Remeselník.

***

Zo Zákopčia.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kreštane».

K večnej povďačnosti sme zaviazaní pánu kapláňovi Andrejovi Cvinček, že bol láskavý nám dodať 60 výtiskov z diela «Sv. Izidor». Je to zlatá knižička, ktorej obsah kto by nasledoval, i na tomto, i na druhom svete by sa mu mušelo dobre vodiť. A tie zlaté zrnká v nej podané však majú len veľkú cenu mravnú; nemalo by byť sedliackej rodiny, kde by nebolo tejto utešenej knižky. Pán Boh požehnaj aj jej pôvodcu. Je táto knižka veľkou prekážkou aj v ceste národnárskeho zúrenia. — Drahýkrát aj o iných veciach vám napíšem.

S Bohom

J. N. drotár.

***

Z Veľkých Rypian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

Čo sa vlečie, neutečie. Aj u nás sa vlečie už skoro desať rokov záležitosť zväčšenia školy katolíckej, až konečne sa podarilo naraziť toporisko do sekery pánu doktorovi Jozefovi Janda, ktorý — jako som počul od pána organistu — vykonal u cirkevnej vrchnosti, aby náš náramne bohatý kostol bez úrokov požičal 10 tisíc korún škole na ten čas, zakiaľ len ona katolíckou bude. Veľké vďaky mu za ten vtipný nápad. Všetkým na faru vynaložil kostol vyše 20 tisíc korún, prečo by nemohol na školu dať 10 tisíc korún. V našej statočne ľudovej obci je teraz ticho.

Pecháč.

Rozmary a žarty.

Šťastlive.

— Vaša sestra sa veľmi šťastlive vydala, — hovorela prvá pani.

— Aj teraz je šťastlivá. Jej muž sa v jej prítomnosti neopováži ústa otvoriť.

Prezradil sa.

V istej obci museli hlásnici každú hodinu z veže štyrikrát kričať:

— Vidím ta!

Jednúc, keď sa mal vydržiavať jarmok, na noc pri-

šlé vozy stály blízko veže. Naposledy prichádzal hrnčiar, ktorému veľmi pískaly nenamastené kolesá. Keď prišiel na miesto, šiel hľadať masť. Ale ju už nedostal kúpiť, pretože sklepy boli pozatvárané. Ako tak ide, u jedného jarmočiara zazrel masť, i pomyslel si, že si ju vezme, keď už všetko bude ticho. Bola polnoc. Hlásnik kričí silným hlasom:

— Vidím ta!

Hrnčiar od strachu nazpät mykol rukou a ukryl sa za vozom.

Hlásnik kričal druhý krát:

— Vidím ta!

Nato sa hrnčiar ešte viac naľakal a utiahol sa pod voz.

Hlásnik kričal tretí krát:

— Vidím ta!

Hrnčiar myslel, že mu snáď ešte nohy vidí a tak chytro vtiahol aj tie pod voz.

Hlásnik kričí štvrtý krát:

— Vidím ta!

Na toto nazlostený hrnčiar zvolá:

— Vidíš svojho starého otca, ale nie mňa!

Na toto sa ale zobudili tí, čo na voze spali, a nie veľmi priateľským spôsobom mu dali na vedomie, aby tam neľadal, kde nič nepoložil.

Hrdinstvo.

Jeden židák vyvolal istého krivonosého na súboj, lenže on vyvolanie neprijal. Vtedy mu povedali, že keď nepôjde na súboj, každý mu povie, že je on chúlостivý pes. Žid ale na to múdre a trefne odpovedal:

— Radšej budem chúlостivým psom, nežli zdochnutým levom.

Odkazy redakcie.

P. Dopisovateľ B. List sme dostali. Od toho furtáka rukopisu nemáme. Dopis sme vďačne a celý uverejnili. Pán Boh s nami.

Alfonsko. Nehnevajte sa, že dopis až budúce príde. O ďalšie chyry, až máte prosíme.

J. K. Sz. Daj Boh šťastlivého návratu z cudzieho sveta.

Ceny potravných článkov.

V *Budapešti*, 18. júla.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 23·20—24·00, stolnobelehradská K 22·70—24·15, peštianska K 23·10—23·80, banátska K 23·10—23·90. — *Raž*: prvotriedna K 19·10—19·30, druhotriedna K 18·90 do 19·10. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15·00—15·30, druhotriedny K 14·60—15·00. — *Proso*: K 11·00—12·00 — *Ovos*: prvotriedny K 16·70—16·90, druhotriedny K 16·10 do 16·50. — *Kukurica*: Kor. 15·40—15·60. — *Repica*: 32·30—33—K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18:80	18:50	18:20	18:00	17:80	17:50	17:20
		č.	7	7 ¹ / ₂	8		
		K	16:20	14:70	8:50		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6:60, hrubé K 6:70.

Strova: Fazuľa obyčajná biela K 18:00—18:50, fazuľa strakavá K 13:00—14:00. — **Hrach:** nelúpaný, čistý K 30:00—35:00, lúpaný K 23:00—43:00. — **Šošovica:** čistá K 30:00—50:00. — **Konopné semä:** K 25:00—114:00—116—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 133:00—134:00, vidiecka K 000:00—000:00.

Slanina: mestská 4-kusová K 109:00—110:00, 3-kusová K 117:00—118:00. vidiecka K — za 100 kilogr.

Ďatelinové semä: Červená ďatelina K 200:00—210:00, lucerna jasnozorná K 160:00—170:00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 0:00—0:00, bosenský (z r. 1907.) K 14:75 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 13:50—, (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 12:50— po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 36:50, fiumánsky White-Star (***) K 30:50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 80:00 do 80:50, kockový K 82:00—82:50, žltý K 80:00—80:50 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 162:00 do 163:00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 53:50—54:00.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4:50—4:70, žlté K 5:10—5:30 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 73—74, od Tisy K 73—00, sedmohradské K 72—73 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2:00—2:30, k vareniu K 1:30—1:40, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 00:0—0:00 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1:40—2:00, sliepky na polievku K 3:40—3:60 za jeden pár.

Krajinská jubilarňa púť do Lourdesu pohne sa dňa 8. augusta pod protektorátom jeho excellencie najdôstojnejšieho pána dr. Júliusa Városho, arcibiskupa kaločského. Duchovné vodcovstvo pútnikov prevádza vý-

bor z 12 duchovných pozostávajúci. — Ceny s prvotriednym zaopatrením cez 8 dní: I. trieda 460 korún, II. trieda 320 korún, III. trieda 210 korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluži Franc Fehér, farár. Ebed. stolica ostrihomská. — Zarovnak krajinská jubilarňa púť pohne sa dňa 30. augusta z Budapešti ku marianskej processii do Lourdesu a s tým v spojení do Rímu na jubilarňu sv. otca. — Ceny zúčastnenia s prvotriednym zaopatrením cez 14 dní: I. trieda 560 kor., II. trieda 450 korún, III. trieda 250 korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluži Štefan Pasztorek, Tököl, stolica Pest.

Jubilárna ľudová púť do Lourdesu. S povolením najvyššej vrchnosti cirkevnej arcibiskupstva vedie prevelebný pán August Sipos, kaplán (Budapest, IX., Bakács tér 13. fara) — Ceny: II. trieda 250 korún, III. trieda 140 korún. Odcestuje sa z Budapešti dňa 30. augusta r. 1908. Príhlasy sa prijímajú do 15. augusta roku 1908. Podrobným programmom posluži vyššiemenuť vodca púte.

K predošlému číslu našeho časopisu priložený bol cenník solidného českého závodu *Jindrich Vanek* semenársky obchod v Prahe, Václavské námestie číslo 13. u Zlatej husy. Cenník tento obsahuje najdôležitejšie semená pienených rastlín k siatiu do strníšť a obilie k podzimnej siatbe, nadovšetko ale znamenité druhy žita. Odporúčame tento svetový veľkozávod našim cteným čitateľom, aby pri potrebe semien na tento závod s dôverou sa obrátili, príležitostným pokusom o výtečných jakostach semien tejto firmy sa péesvedčili.

Jestli jedna gazdina s mydlom Schichta pere a vedľa nej druhá pere s obyčajným tvrdým a ťažko sa peniacim mydlom, skorej bude hotová s prádlom tá, čo potrebuje «Schichtové mydlo», po jednom roku bude tá druhá hotová s jej bielizňou, lebo jedine ľahko sa peniace «Schichtové mydlo» šiana bielizeň a udržiafa farbu ako nové.

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vybrazením hodín a tovaru zo zlata a striebra atď.

Prvá dielňa hodín v Brúx **Hanns Kourad** cis. a kr. dvorný liferant Brúx číslo 1388 (Čechy).

Svajciarskeho systemu Roskopf patent hodinky K 5.—
Registované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.—
Opravdové strieborné remontoir hodinky K 8-40. Žiadne
risiko. Výmena povolená alebo návrat peňazi.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned Beretvás-pastilly**

ktoré za desať minút zastavia najtuzsie migrén-hlavybolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zaslanka franko..

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
12 kor.
Biele mäkké,
jak páper 18
kor.— 24 kor.
Biele ako snah
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamenenie a
nazpät prijati je pod touto vyny-
mou dovolené jesti sa poštové
útraty vynahrádza. — Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Cechy.)

Pri objednávkách na
naše ohlasy, prosíme
odvolávať za vždy na
naš časopis.

Oznamení prijíma
administrácia

„Kreštan“

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Za čistotu
záruka 30.000 korún.

SCHICHT
jелеňa mydlo je najlepšie.

Schichtové jeleňa znaku mydlo pre mimoriadne výborné vlastnosti jeho potrebovať sa
može ku všemožným celom čistenia: K osobnému čisteniu, ku praniu najčistejšej a hrubej bieliz-
zne, barvených látok, ku čisteniu kuchynského a izbového náradia, pokrovcov, domácich zvierat
atď. atď. Dorába sa z najlepšej vyberanej hmoty.

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kopy probujúci a mnohokrát hospodár. Na toto odpovedáme
dla našo presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ohranná známka.

Ktora sa shotovuje zo zvláštnj kanonovej ocele z miešaniny nešlachetnejšieh kovov zloženej a odborne uneleckym
spôsobom dvojnásobne stúženej, tak še vlastnosť vytravalost jej nachodi sa na tom najvyššom stupni a premáha
všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamia kôs tohoto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť
takejto kopy sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kopy pošlám dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri objednaní
5 kusov kôs počtovo útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtové úraty a pripojuje jednu kosu na
pridavok zdamrma. — Za každú kanonovej ocele kosu prejma sa dobrosťanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa
dobrou kosou kanonovej ocele (zokusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosamiani jedna je nie zlá).

General Dewett kosou kanonovej ocele
na 250—300 krokov može sa kosíť po jed-
nom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je
na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele,
zasiela sa ku ruce chlapa sostavená naku-
vaná a vyprobovaná.

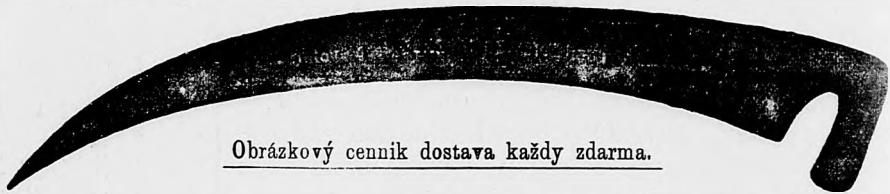
Pri Gneral Dewett kose z kanonovej
occele odberateľ nemá žiadného risika bo
nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

Preto nech nikto kopy od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett z kanonovej ocele.
A sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kopy nikdy do ruky nevezme.

Sbieratelia objednavatetov maju zvlášne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na poho-
tove Cennik nech si každý na dopisničke pýta. Ceny Gnerále Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Dávame nákovie, striebro ocelova nákova a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr.
Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosu 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kr. Britva diamantovej ocele so zaručkou pát rokov
1 zl. 5 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cennik dostava každý zdarma.